

Rolnictwo za granicą

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w reformie rolnictwa Wietnamu

*Nguyen Minh Ngoc**

*Zakład Finansów i Rachunkowości, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawie*

Słowo kluczowe: inwestycje zagraniczne w rolnictwie, restrukturyzacja

Wstęp

Wietnam to kraj rolniczy położony w południowo-wschodniej Azji, na półwyspie Indochińskim. Warunki klimatyczne są sprzyjające dla rolnictwa, a w szczególności dla uprawy ryżu, warzyw i owoców. Ciepły, wilgotny klimat tropikalny Wietnamu stwarza dobre warunki do wegetacji dla różnorodnej roślinności m.in. dla gatunków roślin o wysokiej wartości handlowej, jak kaczuk, kawa, herbata.

W ostatnich latach rolnictwo Wietnamu rozwija się bardzo dynamicznie. Jest to wynik transformacji ekonomicznej i związanego z nią otwarcia na świat. Zmiany nastąpiły w 1986 roku po ogłoszeniu programu „Odnowy” i wprowadzeniu gospodarki rynkowej. Rząd wietnamski wprowadzając zmiany zdawał sobie sprawę ze znaczenia kapitału inwestycyjnego, jako jednego z ważnych źródeł finansowania odbudowy gospodarki zrujnowanej przez wojnę i gospodarkę centralnie sterowaną. Zmiany te otwierały także drogę dla bezpośrednich i pośrednich inwestycji zagranicznych w Wietnamie. Zakładano, iż wprowadzone zmiany będą korzystnie wpływały na rozwój gospodarczy kraju.

* Nguyen Minh Ngoc jest doktorantem prof. dr hab. Andrzeja Bernackiego.

Zapotrzebowanie na kapitał inwestycyjny

Przeciętne tempo wzrostu ekonomicznego Wietnamu w okresie 1988–1997 r. wynosiło około 8% rocznie. Gospodarka Wietnamu nadal jeszcze jest jednak zacofana i biedna. Brakuje także kapitałów, dlatego kraj nie może eksploatować wszystkich zasobów, którymi dysponuje. Od kiedy Wietnam realizuje politykę otwarcia gospodarki, bezpośrednie inwestycje zagraniczne gwałtownie rosną. Nowe technologie są bowiem wprowadzane we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej. Eksploatacja złóż minerałów stała się przy tym ważnym czynnikiem zachęcającym do inwestowania i jest jednocześnie motorem szybkiego wzrostu ekonomicznego. W tabeli 1 przedstawiono ogólną charakterystykę społeczno-ekonomiczną Wietnamu.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka społeczno ekonomiczna Wietnamu

Wyszczególnienie	Lata		
	1995	2000	Prognoza na 2005
Ludność [mln osób]	74	77,5	81,5
PKB [mld USD]	20,2	28,46	38,08
Tempo wzrostu PKB [%]	9,5	6,75	6,0
PKB na osobę [USD]	273	367	467

Rolnictwo jest jedną ze strategicznych gałęzi gospodarki Wietnamu, ale stosowane metody produkcji są bardzo tradycyjne. Tylko 25–27% pól jest uprawianych traktorami. Co roku ok. 10–15% przestarzałych maszyn jest wycofywanych z użytkowania, a ich zastępowanie nowymi jest bardzo ograniczone. W wielu regionach w rolnictwie główną siłą pociągową są woły, a w rejonach górskich tylko praca ludzka. Powoduje to, że wydajność pracy w rolnictwie jest niska. Jest ona zbliżona do wydajności w rolnictwie z przed 5–10 lat w krajach takich, jak Tajlandia, Malezja, Chiny, Filipiny. W latach 1996–2000 w Wietnamie zrealizowano inwestycji za około 13–14 mld USD łącznie z kapitałami FDI (Foreign Direction Investment-Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne) [7].

Prawo o bezpośrednich inwestycjach zagranicznych

W latach 1988–1998 w Wietnamie nastąpiły zasadnicze przemiany prawno-instytucjonalne, które przyczyniły się do otwarcia gospodarki na bezpośrednie inwestycje zagraniczne. Największe znaczenie dla napływu obcego kapitału do Wietnamu w formie inwestycji bezpośrednich miały:

- „Prawo o FDI w Wietnamie”, które uchwalono dnia 29.12.1987 r. przez Parlament,
- liberalizacja obrotów handlowych z zagranicą i zasady wymiany walut.

„Prawo o FDI w Wietnamie” było oficjalną odpowiedzią i oficjalną gwarancją ze strony Wietnamu dla kapitału zagranicznego angażowanego w Wietnamie. Prawo to po wejściu w życie, uzupełniono i poprawiono dwukrotnie 30.06.1990 r. i 23.12.1992 r., zostało uznane przez zagranicznych obserwatorów za interesujące i atrakcyjne w porównaniu z odpowiednim prawem innych krajów w tym regionie.

Oprócz podstawowych zasad, takich jak gwarancja nienaruszalności prawa własności, swoboda przekazania kapitałów i zysków itp., największym atutem „Prawa o FDI w Wietnamie” są przywileje finansowe, korzystniejsze w porównaniu z odpowiednimi prawami innych krajów w regionie i na świecie, a także korzystniejsze w porównaniu z przepisami stosowanymi dla podmiotów krajowych.

Atrakcyjność „Prawa o FDI w Wietnamie” dla inwestorów można sprawdzić nie tylko w porównaniu z warunkami tworzonymi dla podmiotów zagranicznych w innych krajach, ale także w porównaniu z warunkami obowiązującymi dla podmiotów krajowych w Wietnamie. Przede wszystkim między przedsiębiorstwami z udziałem zagranicznym i krajowymi firmami istnieje różnica stawki opodatkowania podatku dochodowego od osób prawnych.

Inwestorzy zagraniczni nie mogą dokonywać przy tym lokat i prowadzić działalności w dziedzinach i na obszarach o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa narodowego, a także w odniesieniu do zabytków historycznych, kulturalnych, związanych z obyczajami i tradycjami historycznymi.

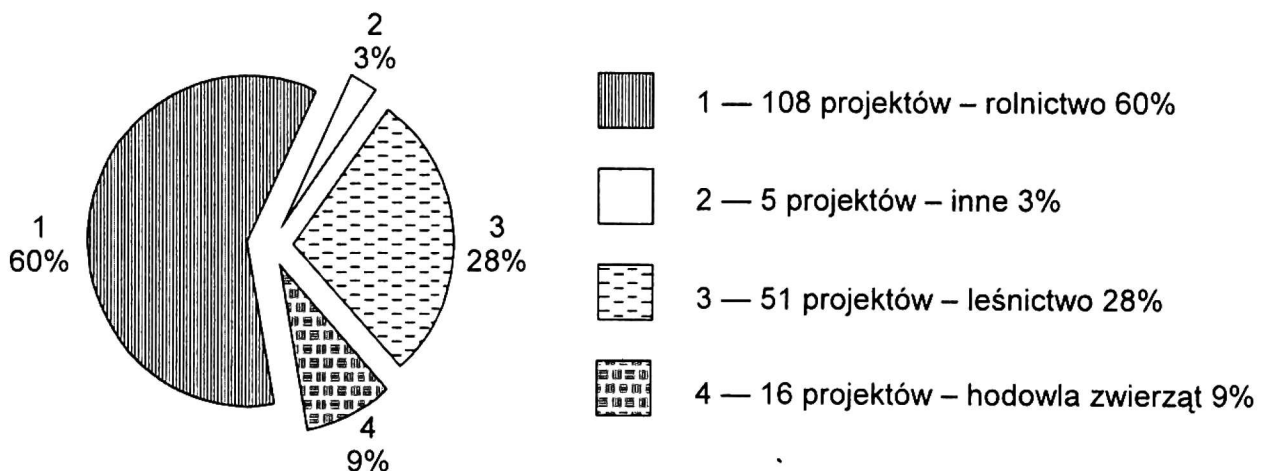
Inwestycje zagraniczne w rolnictwie Wietnamu

Po otwarciu gospodarki wietnamskiej dla kapitałów zagranicznych, inwestorzy zagraniczni inwestują obecnie prawie we wszystkie gałęzie gospodarki narodowej. Wietnam ma ogromny potencjał w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie. Jednakże te ważne dziedziny gospodarki są bardzo zacofane. Poziom produkcji jest niski, a stosowane technologie przestarzałe. Dotychczas nie ma wyraźnej strategii rozwojowej wobec tej części gospodarki. Stąd brak strategicznych inwestycji zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Do końca 1996 r. tylko około 5% zadeklarowanych kapitałów zainwestowano w rolnictwie.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w rolnictwie i leśnictwie szybko się rozwinęły. W 1989 r. było realizowanych 5 projektów bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Łączna kwota zainwestowanych kapitałów wyniosła 2,8 mln USD. Do czerwca 1997 r. było realizowanych 225 projektów na łączną kwotę kapitałów deklarowanych w wysokości 1,5 mld USD. Do czerwca 1997 r. 45 projektów zostało przerwanych, a 180 projektów było nadal realizowanych. Te inwestycje przyniosły 515 mln USD przychodu, w tym 30 mln USD zysku, 18,3 mln USD stanowiły wpłaty do budżetu i 285 mln USD z eksportu [4].

Tabela 2. Kraje z największymi kapitałami BIZ w rolnictwie do czerwca 1997 r. [5]

Kraje	Ilość projektów	Kwota [mln USD]	% sumy kapitałów BIZ
Tajwan	48	321,4	24,48
Brytyjskie Wyspy Dziewicze	6	151,0	11,50
Francja	9	123,5	9,41
Singapur	9	114,1	8,70
Tajlandia	10	101,3	7,72

Rysunek 1. Projektowana struktura inwestycji

W rolnictwie, leśnictwie, rybołówstwie, mimo że Wietnam ma duży potencjał, ryzyko inwestowania jest w porównaniu z innymi dziedzinami bardzo wysokie. Do końca września 1997 r., 40 z 80 projektów inwestycji zagranicznych w rybołówstwie zostało przerwanych. Jest to gałąź inwestycji zagranicznych, która ma najgorszy procent realizacji projektów w Wietnamie (50%). Jest oczywiste, że inwestowanie w tych dziedzinach zależy od warunków naturalnych oraz od stanu infrastruktury.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w rolnictwie i leśnictwie szybko się rozwinęły. W 1989 r. było 5 projektów FDI z sumą kapitałów 2,8 mln USD, a do czerwca 1997 r. było już 225 projektów z sumą kapitałów deklarowanych 1,5 mld USD.

Podsumowanie

Niewątpliwie dopływ kapitałów inwestycyjnych w ostatnich latach był jednym z czynników, które przyczyniły się do uzyskania istotnych osiągnięć w rolnictwie Wietnamu. Przede wszystkim rozwiązywał w dużym stopniu problem związany z bardzo dużym brakiem kapitału, który gdyby nie był uzupełniony ze źródeł zagranicznych, uniemożliwiłby reformę rolnictwa w Wietnamie. Znaczna część inwestycji w Wietnamie była sfinansowana właśnie przez kapitał zagraniczny. W latach 1991–1998 udział

ten wzrósł do 50%, czyli wynosił tyle samo, co kapitał przeznaczony na inwestycje z budżetu państwa.

Dzięki inwestycji, tempo wzrostu w rolnictwie Wietnamu w latach 1991–2000 wynosiło około 4,5% rocznie. Z kraju o chronicznym niedoborze żywności (głównie ryżu) Wietnam stał się drugim co do wielkości po Tajlandii eksporterem na świecie.

Dzięki inwestycjom zagranicznym wprowadzono wiele nowoczesnych technologii w rolnictwie (hodowla i uprawy roślin według metod biotechnologicznych). Nie ulega wątpliwości, że w pierwszych dziesięciu latach reform gospodarczych nastąpiło wyraźne włączenie gospodarki wietnamskiej do międzynarodowego podziału pracy. Korzyści z tego wynikające są zarówno ilościowe, jak i jakościowe.

Wszystko to pozwala na sformułowanie konkluzji, że dzisiejszy Wietnam jest atrakcyjnym miejscem dla inwestorów zagranicznych, którzy będą mieli ważny udział w rozwoju gospodarczym Wietnamu w XXI stuleciu.

Na podstawie przedstawionych danych można stwierdzić, że Wietnam musi być krajem, w którym zapewnione jest bezpieczeństwo żywnościowe. Wietnam jest jeszcze krajem rolniczym. Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego jest kluczowym warunkiem budowy i utrzymywania stabilności makroekonomicznej. Aby osiągać ten cel, rolnictwo musi utrzymać wysoką stopę wzrostu.

Literatura

- [1] Dang Duc Dam. 1997. Reformy ekonomiczne w Wietnamie. Wydawnictwo Statystyki: 65.
- [2] Ly Thu Ha. 1998. Kapitał ODA i FDI w rolnictwie. Gazeta Ekonomia Wietnamu. nr 91. Gazeta Ekonomia Wietnamu: 8.
- [3] Magazyn Ekonomia i Rozwój. nr 8/1998:11.
- [4] Materiały Ministerstwa Planowania i Inwestowania. 2000. Hanoi: 54.
- [5] Materiały Banku Rozwoju Rolnictwa Wietnamu. 1999. Hanoi.
- [6] Nguyen Xuan Thao. Magazyn Ekonomia rolnictwa. 1997. Hanoi: 12.
- [7] The Dat. Międzynarodowa współpraca inwestycyjna w produkcji i usługach. 1997. Hanoi.

Direct foreign investments in restructurization process of Vietnam agriculture

Key words: direct foreign investment in agriculture, restructurization

Summary

The level of investment in Vietnamese agriculture was discussed. Special attention was paid to foreign capital, which participated in about one half of the total investment in the whole country.